

Paba diena

Šiandien – mėnulio priešpilis. Saulė teka 7 val. 51 min., leidžiasi 18 val. 16 min. Dienos ilgumas 10 val. 25 min.

Vardadieniai: šiandien – Emerencija, Kintas, Kintautas, Kintautė, Kintenė, Kintenis, Kintė, rytoj – Kęšmina, Kęšminas, Kęstartas, Laiva, Liaudė, Liubartas, Liubartė, Lukas, Lukošius, penktadienį – Frida, Fridas, Izaokas, Kleopa, Valys, Valmantas, Valmantė.

Šiandien – Tarptautinė kovos su skurdu diena.

„Kas svarbiau: pinigai ar žmogus?“ 2-4 p.

Jaunuolynams ugdyti – parama 3 p. net du kartus

Balbieriškyje 4 p. prisimintas kraštietis Mykolas Krupavičius

Žaliosios 8 p. vėliavos apdovanojimai – Balbieriškio ir „Revuonos“ mokykloms

Aukščiausias Lietuvos savivaldos apdovanojimas – „Aukštinės krivulės riterio“ ženklas – įteiktas Birštono sav. meriui

Minint Lietuvos vietos savivaldos dieną, sostinėje „Aukštinės krivulės“ apdovanojimais už ryškiausias iniciatyvas ir darbus pagerbtos Lietuvos savivaldybės. Lietuvos savivaldybių asociacijos organizuojamuose apdovanojimuose taip pat buvo pagerbti trys labiausiai savivaldai nusipelnę asmenys. Aukščiausias Lietuvos savivaldos apdovanojimas – „Aukštinės krivulės riterio“ ženklas – už ypatingus nuopelnus Lietuvos savivaldai, jos plėtrai ir stiprinimui buvo įteiktas Birštono savivaldybės meriui Nijolei DIRGINČIENEI. (Nukelta į 2 p.)

Želdinių ir žėlinių apsauga nuo žvėrių

Želdinius ir žėlinius stipriai pakenkti arba juos sunaikinti gali stirnos, elniai, briedžiai, peliniai graužikai, kiškiai, prie griovių ar kitų vandens telkinių – bebrai, retais atvejais – šernai. Apsaugai nuo pažeidimų naudojamos biologinės, cheminės ir mechaninės apsaugos priemonės. Svarbiausia medynų apsaugos biologinė priemonė – ekologinės pusiausvyros išlaikymas tarp žiemos ganyklų miškuose pašarinio talpumo ir kanopinių žvėrių gausumo. Visais atvejais labiausiai želdiniai ir žėliniai pažeidžiami sklypuose, esančiuose žvėrių žiemos koncentracijos vietose.

Žvėrys gali pažeisti bet kokio tankio želdinius ar žėlinius. Padarytos žalos dydis priklauso nuo želdinių ar žėlinių tankio ir žvėrių gausumo. Vienais atvejais žvėrys gali daugiau pažeisti retesnius, kitais – tankesnius želdinius ar žėlinius. Tai priklauso nuo maitinimosi sezono ir pašarų (ūgliai ar žievė). Jeigu žvėrys žiemą minta ūgliais, dažniausiai mažiau pažeidžiami tankesni želdiniai. Jeigu minta žieve, – atsparesni retesni želdiniai, nes žievė greičiau tampa šiurkšti, todėl mažiau tinkama pašarui.

Norint apsaugoti želdinius ir žė-

linius nuo elnių žvėrių pažeidimų yra naudojamos mechaninės apsaugos – tvoros ir individualios medelių apsaugos. Šiuo metu Lietuvoje ir kitose šalyse plačiausiai naudojamos specialios vielos tinklo tvoros. Tuo tarpu plastikinės individualios medelių apsaugos sulaiko nuo smulkesnės faunos pažeidimų, labiausiai nuo elnių ar kiškių. Plastikinės medelių apsaugos brangios ir trumpalaikės, todėl jos geriau tinka mažo pločio ažuolo želdinių ir žėlinių apsaugai.

Vienas iš populiariausių apsaugos (Nukelta į 3 p.)

Balbieriškyje prisimintas kraštietis Mykolas Krupavičius

5 p.

Spalio 18 - oji – Tarptautinė kredito unijų diena

Kredito unijos – tai „bankeliai“ su širdimi, kur visas dėmesys ir nauda nukreipta išskirtinai tik žmogui (Regina Piečaitienė - Kanados lietuvė, su Kanados valstybės pagalba atgaivinusi kredito unijų judėjimą Lietuvoje)

Kasmet trečiąjį spalio ketvirtadienį 235 milijonai pasaulio gyventojų mini Tarptautinę kredito unijų dieną. Tai diena, kai kredito unijos ir jos nariai dalijasi patirtimi ir pasiekimais, prisimena kredito unijų judėjimo istoriją, nelengvą, tačiau ryžtingą darbą jas steigiant bei puoselėjant jų nepriklausomą dvasią.

Brangūs nariai, - tai šventė visų Jūsų ir mūsų kartu!

Kredito unijos yra demokratiškos, kooperatiniais pagrindais valdomos finansinės įstaigos, kurių sprendimus lemia paprasti žmonės, o ne pinigai. Kiekvienas kredito unijos narys yra dalis šios finansinės įstaigos, kuris išreiškia savo nuomonę balsuodamas Visuotiniame narių susirinkime. Narystė - tai pagrindinis turtas ir esminis aspektas, skiriantis kredito unijas nuo bankų.

Šiandien Lietuvoje veikia 67 kredito unijos, kurios vienija per 158 tūkstančius narių. 50 šalies kredito unijų priklauso Lietuvos centrinės kredito unijos (LCKU) grupei. Tai pirmoji įsteigta centrinė unija Lietuvoje, vienijanti daugumą Lietuvos kredito unijų. Kredito unijos priklauso ir Asociacijai Lietuvos kredito unijos, kuri vienija kredito unijas, atstovauja bei gina jų interesus.

Pirmąjį 2018 m. pusmetį kredito unijų sektoriaus veikla buvo pelninga: turtas padidėjo 1,7 procento ir sudarė 678,5 milijono eurų. O tai 2,5 procento Lietuvos bankų (šalies kreditinės - finansinės sistemos) turto. Bendras Kredito unijų veiklos rezultatas – 2,3 milijono eurų.

2018 metai žymi kredito unijų reformos pabaigą, kai pagal valstybės nustatytą tvarką visos kredito unijos privalėjo integruotis ir tapti vienos iš Centrinės kredito unijos nare, arba pradėti persitvarkymo procedūrą į banką.

Žengiant per šį reformos slenkstį, kredito unijos reorganizuojasi – jungiasi. Šio proceso tikslas – veiklos

masto ekonomikos teigiamas poveikis kredito unijų veiklos efektyvumui, kaštų mažinimui, pelningumui ir kapitalo kaupimo galimybėms.

Kredito unijos žengia žingsnis į žingsnį su šiuolaikinėmis technologijomis, prisitaikydamos prie narių (klientų) poreikių. Jau eilę metų išduodamos debetinės ir kreditinės kortelės, teikiamos internetinės bankininkystės paslaugos, sėkmingai dirbama SEPA (bendra mokėjimų eurais erdvė) sistemoje. Kredito unija teikia visas būtinausias finansines paslaugas. Ir gyventojai, ir smulkios ir vidutinės įmonės, kooperatyvai, visuomeninės ar religinės organizacijos, asociacijos, fondai gali patogiai naudotis finansinėmis paslaugomis. Patrauklios skolinimosi sąlygos, konkurencingos ir didesnės indėlių palūkanų normos. Kredito unijos tikslas – padėti vystyti ir plėtoti vietos verslą, ūkius, padėti nelaimėje, išpildyti dirbančio žmogaus svajonę...

Kredito unija Prienų taupa jau daug metų yra Lietuvos centrinės kredito unijos (LCKU) nare ir aktyviai dalyvauja jos valdyme.

Kredito unija Prienų taupa, vienydama daugiau kaip 3600 narių ir sukaupusi per 7 milijonus eurų turto, maloniai kviečia prisijungti prie mūsų bendruomenės – tapti nariu ir aktyviai naudotis unijos paslaugomis. Teikiant finansinę savitarpio pagalbą, bus dar labiau ugdomas bendruomeniškumas, o tuo pačiu palaikoma patraukli kooperacijos idėja.

Kredito unijos Prienų taupa administracija

KREDITO UNIJA
„PRIENŲ TAUPA“

Nuomonė

Rytas STASELIS

Karo metu aukų patirs abi pusės

Žmogus – ne ameba. Net vairuodamas didelį ir visa traukiantį politinį buldozerį kai kada vis dėlto prisimena ir savisaugos instinktus (ar sankryžoje nesutiks dar didesnio buldozerio?), ir mamos beigi tėtės auklėjimo pamokas vaikystėje – ką daryti padoru, ką – ne. Svarstant klausimą dėl visuomeninio transliuotojo LRT reikalų Seime ketvirtadienį Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis ragino: „Aš siūlau ypatingą skubą tam, kad šita tema nebūtų ilgai nešiojama, ir prašau už ją balsuoti“. Iš kur ta skubos iniciatyva? Iš auklėjimo, iš tėvų grįstos moralės. Seimo lyderis kuo puikiausiai supranta, kad, LRT klausimą svarstant ilgai, kukurūzus naikinančią publiką politiniame teatre gali ne tik pulti nuobodulys. Daug blogiau – visuomeninio transliuotojo pažabojimo apologetai turi visas galimybes proceso metu nusišnekėti į pievas, susikompromituoti, padėti publikai galutinai išryškinti valdančiųjų Seime tikrąsias LRT reformų užmačias. Mane asmeniškai šia tema ypač domina toks klausimas: jeigu į LRT tarybą skiriamų personažų kadencijos bus sutrumpintos, ar bus žengtas kitas žingsnis, apie kurį dabar niekas nekalba viešai: ar bus kartu įteisintas tų, trumpesnių narių, atšaukimo iš LRT tarybos mechanizmas. Už tai, kad nepateisino jį delegavusių vilčių. Jeigu taip, tai apie politinės įtakos į LRT redakcinę ir kadry politiką galėsime nesiginčyti. Ji tokia ir bus. Tai bus aišku net R. Karbauskio karvei.

Dar vienas šios savaitės epizodas iš moralės operos. Ministras pirmininkas Saulius Skvernelis iščiuožia į verslo forumą Japonijoje, nurodęs sunaikinti Vyriausybės pasitarimo garso įrašą. Kaip sako – dėl Vyriausybės kompiuterių tinklų saugumo? Mėšlas! Manding, jis suprato, kad to pasitarimo metu laisvos žiniasklaidos adresu jo pasakytos pastabos nebuvo itin korektiškos, todėl žurnalistams gavus tą įrašą ir ėmus, jo supratimu, kočėlu it kokią tešlą kočioti, gali išryškėti premjero – „ligi šiol neregėto skaidrumo siekiančio iki širdies gelmių demokrato“ tikrasis gan frankenštainingas veidelis. Tokią tešlą kočioti galima ligi pat kitais metais įvyksiančių prezidento rinkimų. Ir tai patikti gali tik visuomenės mažumai, kuriai demokratija, teisė ir asmeninė atsakomybė jau senokai lenda per gerklę. Tiems, kurie nekenčia normaliai dirbančių žurnalistų.

Gali būti, kad dėl to buvo pasirinktas p. Skvernelio ir jo komandos supratimu elegantiškas ir paprastas sprendimas: net ir gavus kelių žurnalistų, jų atstovaujama redakciją oficialias užklausas tą įrašą gauti, nutarta jį sunaikinti (tikėkime, kad tai tiesa). Na, dėl elegancijos čia daug kas nesutiktų. Diduma žurnalistų pasakytų tiesiai šviesiai: sprendimą galima palyginti su smūgiu laužtuvu į dantis. Kaip mums sufleruoja posakiais turtinga rusų kalba: prieš laužtuvą muštynėse nėra jokios efektyvios kontrapriemonės, išskyrus vieną – jeigu oponentų rankose nėra kito laužtuvo.

Ar žiniasklaida turi savo laužtuvą? Pagyvensim, pamatysim. Jeigu žurnalistų bendruomenei pavyks vyriausybę už šį, mūsų nuomone, neteisėtą veiksma paduoti į teismą, daug elegancijos ten nebus. Ko gero, to įrašo nebegausime, nebent Vyriausybės kanceliarijoje rastųsi koks nors disidentas, išsaugojęs jo kopiją (menka tikimybė). Tačiau teismas gali ne tik įvertinti Vyriausybės kanceliarijos veiksmų teisėtumą ir nustatyti galimus kaltuosius, bet – ir tai svarbiausia – suformuoti naujas, valdžiai itin nepatrauklias jos biurokratinės elgsenos normas. Kurios nė iš tolo neprimins buvusio komforto – ką noriu – sunaikinu, ką noriu – saugau, noriu – duodu, noriu – ne..

Jau nekalbant apie tai, kad po istorijos su įrašu Vyriausybės kanceliarijoje žiniasklaida solidarai susitelkė dėl savo intereso.

Kitaip tariant, štai kaip atrodo tasai elegantiškas „vaizdzialis“.

Vyriausybė prieš save sutelkė žurnalistų bendruomenę tuo, kad žengė keletą žingsnių, kurie apribojo žurnalistų galimybes dirbti kokybiškai savo darbą. Kokių pasekmių dabar gali tikėtis valdžia?

Kvepia karu, kuris normaliomis aplinkybėmis niekam nereikalingas. Tačiau ne žiniasklaida jį pradėjo. Buvo įžūliai provokuota susivienyti, susirinkti sostinės V. Kudirkos aikštėje, protestuoti, rinkti detales, tikrinti popierius. Neturime iliuzijų, kad šita valdžia ateityje nesiims įvairių politinių sprendimų, kurie ribos mūsų galimybes dirbti, o auditorijos teisė žinoti. Tačiau manau, kad tokio karo metu aukų patirs abi pusės.

Tą renkasi valdžia, o žiniasklaida negali nepakelti mums po kojų numestos pirštinės.

Nuo 2018 metų spalio 10 dienos Prienų rajono nepriklausomi savivaldybės Tarybos nariai

Gintautas Bartulis ir Vytautas Martinaitis

kiekvieną trečiadienį nuo 17 iki 18 valandos konsultuos rajono gyventojus jiems rūpimais asmeniniais klausimais. Konsultacijos vyks rajono savivaldybėje, kabinete nr.103 (Taupant Jūsų laiką, galima išankstinė registracija telefonu +370 646 33 928).

Užs. Nr. 76

„Kas svarbiau: pinigai ar žmogus?“

„Kas svarbiau: pinigai ar žmogus?“ - savo Facebook'o paskyroje po susitikimo su medikais Prienų ligoninėje klausė Seimo narė Rasa Budbergytė.

Manau, kad atsakymo toli ieškoti nereikėtų. Daugelis nedvejodami atsakytų, kad žmogus. Jiems gal nepritartų tik kai kurie sveikatos sistemos reformatoriai, vis garsiau kalbantys apie „juodąją sąrašą“, iškelę Damoklo kardą virš keliolikos rajoninių ligoninių.

Būtent apie gydymo paslaugų poreikį rajonuose, paslaugų prieinamumą, organizavimą bei finansavimo problemas ir buvo kalbama Prienų ligoninėje vykusios diskusijos metu. Joje dalyvavo Seimo socialdemokratų frakcijos nariai **Rasa Budbergytė**, **Juozas Olekas**, **Julius Sabatauskas** ir Prienų rajono savivaldybės meras **Alyudas Vaitkevičius**. Medikams atstovavo Kaišiadorių, Pakruojo, Prienų ir Vilkaviškio rajoninių ligoninių direktoriai **Edita Skaradovienė**, **Vygantas Sudaris**, **Jūratė Milaknienė** ir **Linas Blažaitis**.

Seimo nariams rūpėjo išgirsti, kaip patys ligoninių vadovai įsivaizduoja savo įstaigų ateitį, kokie yra jų lūkesčiai ir kur slypi pasėto nerimo priežastys. O to nerimo ir neteisingų vertinimų, Lietuvos rajoninių ligoninių asociacijos valdybos pirmininko, pakruojiškio V. Sudario nuomone, pasėta daug. Pasak V. Sudario, didžiausia problema slypi tame, kad nėra išgryninta II ir III lygių sveikatos

Seimo narių J. Sabatausko, R. Budbergytės ir J. Oleko bei Prienų r. savivaldybės mero A. Vaitkevičiaus su Seimo narių R. Budbergyte ir J. Sabatausku - rajoninės ligoninės reikalingos.

priežiūros sistema ir sureguliuoti ligoninių srautai. Asociacijos valdybos pirmininkas atkreipė dėmesį į tai, kad didžioji dalis lėšų nukeliamas ten, kur didesni paslaugų įkainiai, o jie didesni, žinoma, III lygio gydymo įstaigose. Medikams tiesiog nesuprantama situacija, kai trečio lygio specialistų konsultacijos kažkodėl apmokamos daugiau nei trečdaliu brangiau negu antro lygio, nors darbas atliekamas toks pats, tų pačių specialistų ir plačia apimtimi. Keista, kad išėjęs iš trečio lygio įstaigos darbuotojas, teikdamas tą paslaugą kitoje ligoninėje, jau negauna didesnių lėšų.

V. Sudario, o taip pat ir jo kolegų nuomone, peršama mintis, kad ligoniai „balsuoja kojomis“ ir nenori gultis į rajonines ligonines, yra neteisinga. Neteisinga visų pirma dėl to,

kad rajoninėms ligoninėms yra nustatytos kvotos, kurių negalima viršyti.

Be to, vykdamas ankstesnius reformos etapus, ne viena rajoninė ligoninė liko be akušerijos – ginekologijos, chirurgijos, neurologijos ir kitų skyrių. Taigi savaime sumažėjo ir teikiamųjų paslaugų spektras.

Diskusijos dalyviai medikai skeptiškai vertina ir ministerijos siūlymus, kad kai kurios rajoninės ligoninės liktų tik slaugos įstaigomis, nes atseit šitų paslaugų itin trūksta.

Rajone poreikio tapti didelėmis slaugos ligoninėmis tikrai nėra. Slaugos lovų trūkumas – didiesčių problema. O rajone mes tikrai tenkiname slaugos lovų poreikį. Turime dar ir laisvų vietų, galim priimti ir kauniečius, ir vilniečius, tik jie pas mus nevažiuos. Slaugomųjų artimiesiems patogiau juos įkurdinti šalia esančiose slaugos įstaigose, o ne už keliasdešimties kilometrų, - sakė Kaišiadorių ligoninės vadovė E. Skaradovienė.

Jai pritarė ir kolegos. Tai lemia ir socialinės priežastys. Esant didelei bedarbystei kaimuose, vaikai linkę savo neįgalius ar priežiūros reikalaujančius tėvus slaugyti patys, nes ne vienam iš jų tėvo ar motinos slaugos pašalpa yra vienintelis pragyvenimo šaltinis. Tad kam dirbtinai dinti tai, ko nereikia?

Kita vertus, jeigu po reformos rajoninės ligoninės taptų tik slaugos ligoninėmis, kaip to siekiama, iš ligonių būtų atimta teisė gauti

(Nukelta į 4 p.)

Kaišiadorių, Pakruojo, Vilkaviškio ir Prienų rajoninių ligoninių vadovai E. Skaradovienė, V. Sudaris, L. Blažaitis ir J. Milaknienė kalbėjo ir apie vėluojančius atsiskaitymus iš Teritorinių ligonių kasų už planines paslaugas, neaiškios apmokėjimo ir neapmokėjimo kriterijus už viršplanines paslaugas.

Aukščiausias Lietuvos savivaldos apdovanojimas – „Aukštinės krivulės riterio“ ženklas – įteiktas Birštono sav. meri

(Atkelta iš 1 p.)

Dėkodama už įteiktą apdovanojimą, N. Dirginčienė teigė, kad jai „...tai didžiulė garbė, atsakomybė ir įpareigojimas tęsti pradėtus darbus. Dėkoju visiems, kurie nominavo mane šiam apdovanojimui.“

LSA prezidentas **Ričardas Malinauskas** „Aukštinės krivulės riterio“ statulėlės taip pat įteikė LR vidaus reikalų ministerijos Pagėgių pasienio rinktinės Kriminalinės žvalgybos skyriaus vyriausiajam tyrėjui **Ramūnui Žemaičiui** ir Zarasų rajono savivaldybės mero pavaduotojui **Arnoldui Abramavičiui**.

Tryliktus metus rengiamą „Aukštinės krivulės“ apdovanojimą metu visos 14 šalies ministerijų, Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje, Lietuvos verslo konfederacija bei Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba paskelbė savo įsteigtų nominacijų laureatus ir įteikė joms apdovanojimus. Pagal apdovanojimų nuostatus, minint Lietuvos savivaldos dieną, įvertinamos didžiausią pažangą atskirose srityse padariusios savivaldybės bei apdovanoti žmonės, prisidėję prie to, kad vietos savivalda taptų stipresnė,

efektyvesnė ir artimesnė kiekvienam gyventojui.

Renginyje dalyvavo LR Seimo pirmininkas **Viktoras Pranckietis**, Prezidentūros bei Vyriausybės atstovai, kiti garbūs svečiai.

Už bendradarbiavimą su Lietuvos kariuomene ir NATO sąjungininkais apdovanojimą pelnė **Svenčionių** rajono savivaldybė, savivaldybė, atviričiausia ES investicijoms, pripažinta Elektrėnų savivaldybė, o savivaldybė – kultūros puoselėtojos vardą pelnė **Kauno rajono** savivaldybė, skelbia Lietuvos savivaldybių asociacija. **Ukmergės** rajono savivaldybė apdovanota už vietinės ekologiškos produkcijos vartojimo skatinimą vaikų darželiuose. Už viešųjų erdvių mieste formavimą, įtraukiant vietas bendruomenės, įvertinta **Alytaus miesto** savivaldybė, **Druskininkų** savivaldybė – už proveržį energetikoje, **Panevėžio rajono** savivaldybė – už socialinių darbuotojų profesinės gerovės stiprinimą, Šiaulių miesto savivaldybė – už didžiausią pažangą gerinant eismo saugą, **Šiaulių rajono** savivaldybė – už sveikatos stiprinimo iniciatyvas.

Biržų rajono savivaldybė įver-

tinta už aukštus ugdymo rezultatus, nepaisant nepalankios socialinės ekonominės aplinkos. **Varenos** savivaldybė apdovanojimą pelnė už santuokų registravimą reprezentacinėse vietose. Už verslumo skatinimą įvertinta **Tauragės** rajono savivaldybė, už viešosios diplomatinės puoselėjimą – **Vilniaus miesto** savivaldybė, už naujovių diegimą viešojo saugumo srityje – **Kauno miesto** savivaldybė. Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje nominaciją skyrė **Kupiškio** rajono savivaldybei, ji apdovanota nominacija „Stipri bendruomenė – stipri Europa“.

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba už lyčių lygybės skatinimą apdovanojo **Vilkaviškio** rajono savivaldybę. Lietuvos verslo konfederacija už investicijų pritraukimą ir verslo plėtrą įvertino **Kauno miesto** savivaldybę.

Iškilmingą renginį vedė žurnalistė Eglė Daugėlaitė. Apdovanojimų metu susirinkusiesiems koncertavo įvairūs šalies chorai bei garsūs atlikėjai: Violeta ir Vilius Tarasovai, Evelina Sašenko, Vaida Genytė, grupė „Rondo“.

Birštono savivaldybės informacija

Jaunuolynams ugdyti – parama net du kartus

Kretingoje įsikūrusios bendrovės „Žemaitijos miškas“ vadovė Palmira Lipskienė pripažįsta mokanti žmones vaikščioti po mišką žiūrint ne sau po kojomis, o daugiau kelti akis į medžių viršūnes. „Svarbu pastebėti, kaip medžiai sutaria tarpusavy, ar nekonkuruoja, ar neužgožia vieni kitų. Jeigu labiausiai šviesą mėgstantis beržas atsiders po kitų medžių lajomis, nudžius. O štai eglė, kitų medžių užgožta, taip tūnos ilgai, bet ir 30-ies sulaukusi bus vis dar žema“, – pasakoja Palmira.

Mišku reikia rūpintis

Privačių ir valstybinių miškų valdytojai, norintys padidinti miškų ekosistemų atsparumą ir aplinkosauginę vertę, dalyvauja Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos (KPP) priemonėje „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“.

Paraiškos pagal šios priemonės veiklos sritį „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosaugos vertė“ buvo priimamos nuo liepos 2 iki rugpjūčio 31 d.

Nacionalinės mokėjimo agentūros duomenimis, per du mėnesius buvo pateiktos 159 paraiškos. Viena populiariausių veiklų – „Jaunuolynų iki 20 metų amžiaus ugdymas“. Šiai veiklai paramos pa-

Anot Palmiros Lipskienės, per daug medžių miškams nereikia.

prašyta 153 paraiškose, o bendra prašoma suma siekia 407 tūkst. 954 Eur.

„Mūsų įmonė taip pat yra tarp tų, kuri šiemet prašė paramos jaunuolynams iki 20 metų ugdyti. Miškams po kirtimų atkurti turėtume gauti po 197 eurus už hektarą“, – sako P. Lipskienė.

Anot jos, norint užauginti gerą mišką, svarbu pirmuosius 10 metų jį prižiūrėti, stebėti augimo kryptį, globoti tikslines medžių rūšis, pašalinti, miškininkų terminais šnekančią „traką“, tarp kurio gali būti lazdynas, šermukšnis ar šalteknis, ir menkaverčius medžius. „Tėgul“, „bėga“ beržai į viršų – bus ne tik estetinis miško vaizdas, bet ir mediena

užaus vertingesnė“, – aiškina daugybę kursų ir seminarų Kretingos, Skuodo, Klaipėdos rajonų privačių miškų savininkams suorganizuojanti P. Lipskienė. „Kai kursų klausytojams tai papasakodavau, suntriguodavau, – ir į savo miškus jie imdavo žiūrėti visai kitaip“, – neabejoja profesionali, studijas Aleksandro Stulginskio universitete baigusi miškininkė.

P. Lipskienės žodžiais, šia KPP priemone džiaugiasi daugelis jos pažįstamų miškininkų dar ir dėl to, kad, gavus europinę paramą jaunuolynams ugdyti, nebūtina samdyti žmonių darbams miške atlikti – juos gali padaryti ir patys šeimnininkai. „Vienintelis dalykas, kas trukdo kai

kuriems asmenims kreiptis paramos, yra tas, kad paraiškos Nacionalinei mokėjimo agentūrai pateikiamos tik užpildant elektroninę paraiškos formą, naudojantis ŽŪMIS portalo prieiga. Tačiau tik iš pirmo žvilgsnio tai gali atrodyti sunku, o kai įsigilini, procesas trunka tik apie 10 - 15 minučių“, – aiškina P. Lipskienė.

Ministerija patobulino taisykles

Bendrovėje „Žemaitijos miškas“ buhalterė ir administratore dirbanti Jurga Jazdauskienė turi ir privataus miško. Prieš 6 - 7-erius metus ji jau dalyvavo KPP priemonėje „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ pagal veiklos sritį „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosaugos vertė“ ir gavo paramą jaunuolynams iki 20 m. ugdyti. Žemės ūkio ministerijai pateiktas šios priemonės įgyvendinimo taisykles, suteikta galimybė ir paramą jaunuolynams ugdyti už tą patį plotą pretenduoti du kartus. Kitais metais J. Jazdauskienė vėl ketina dalyvauti šiame projekte, nes jaunuolynas jau užaugo, tapo per tankus ir vėl reikia jį tvarkyti.

Remiamos veiklos

Iš viso remiamos 6 veiklos: viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros įrengimas ir atnaujinimas; pamiškių formavimas; miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimas arba būdingos miško struktūros palaikymas; nevietinių medžių rūšių medynų (kai vėraja nevietinės medžių rūšys) pertvarkymas į vietinių medžių rūšių medynus; jaunuolynų iki 20 metų amžiaus ugdymas; vidinės miškotvarkos ir miško želdinimo ir žėlimo projektų, kaip savarakiškos investicijos, rengimas.

Vienam pareiškėjui per visą programinį laikotarpį skiriama suma negali būti didesnė kaip 200 tūkst. Eur. Didžiausia suma viename projektui siekia iki 50 tūkst. Eur. Jeigu miško savininkas planuoja ugdyti jaunuolynus iki 20 metų amžiaus, mokama vienkartinė kompensacinė išmoka – 197 Eur už hektarą. Kitoms veikloms maksimalus paramos intensyvumas gali siekti 90 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų.

Ritos Nagienės nuotrauka

Užs. Nr. 74

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI: EUROPA INVESTUOJA Į KAIMO VIETOVES

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Želdinių ir žėlinių apsauga nuo žvėrių

(Atkelta iš 1 p.)

metodų, tai želdinių ir žėlinių tepimas repelentais. Repelentai – tai medžiaga, skoniui ir kvapui atbaidanti elninius žvėris. Ilgą laiką skonio repelentai buvo efektyvesni nei kvapo ir naudojami ir prieš smulkiuosius žinduolius, ir prieš elninius. Tačiau pastaruoju metu sukurta ir pakankamai efektyvių kvapo repelentų.

Pušies želdinius ir žėlinius gali pažeisti elniniai žvėrys ir peliniai graužikai. Nors peliniai graužikai pušis mėgsta, bet jų želdiniai dažniausiai veišiami nederlinguose dirvožemiuose, kuriuose žolinių augalų mažai, todėl pažeidimų pavojus kyla tik pušis pasodinus derlingesnėse dirvose ir pats didžiausias pirmaisiais metais. Jau pirmaisiais augimo metais pušies želdiniai ir žėliniai gali būti pažeisti elninių žvėrių. Geriausia juos apsaugoti repelentais arba aptverti. Kadangi želdinių apsauga aptveriant daug brangesnė nei apsauga repelentais, aptverti želdinius ir žėlinius tikslinga tik tuomet, kai yra reali grėsmė, kad jiems paaugus pušų kamienus nulaupys žvėrys. Tvoras aukštis turi būti ne mažesnis kaip 2 m. Tačiau briedžiai neretai peršoka ir tokio aukščio tvorą. Jeigu sodinama dvimečiais ar trimečiais pušies sodmenimis, želdinius pradėti tepti repelentais reikia jau pirmaisiais metais. Tėpama pagrindinio ūgio viršūnė. Užtenka nutepti 3 - 5 cm. Rudenį reikia nepavėluoti nutepti želdinius repelentais, nes jau spalio pabaigoje juos gali pažeisti žvėrys. Nuo stirmų pažeidimų medeliai tepami repelentais, kol pasiekia 1,5 m aukštį, nuo elnių – 1,8 m aukštį. Briedžiai, siekdami viršūninių ūglių, gali išlaužyti ir 3 - 4 m arba aukštesnius pušies želdinius ir žėlinius. Apsaugoti pušų kamienus nuo žievės nulaupymo galima ne tik aptveriant želdinius, bet ir nutepant kamienus repelentais.

Pušies želdiniams ir žėliniams apsauga nuo žvėrių pažeidimų tampa nebe reikalinga, kai jie pasiekia 5 m aukštį.

Eglės želdinių viršūninius ūglius pradėti tepti repelentais reikia jau pirmaisiais želdinių augimo metais, nes per žiemą juos gali nukramtyti stirnos. Eglės, taip kaip pušis, repelentais reikia apsaugoti, kol pasiekia 1,8 m aukštį. Jeigu stirmų labai gausu, jos vasarą gali nukramtyti dar nesumedėjusius eglės ūglius. Kamienams pasiekus apie 10 cm skersmenį, jų žievė gali pradėti laupyti elniai ir briedžiai. Kamienų laupymo pavojus išlieka, kol eglė žievė taps šiurkšti, maždaug iki 50 m. amžiaus. Žievė dažniausiai nulaupoma ne visu perimetru, todėl eglės nenudžiūsta, bet per padarytas žaizdas užsikrečia puvinis ir, praėjus kuriam laikui, lūžta. Eglė kamienus nuo nulaupymo galima apsaugoti nutepant repelentais.

Ažuolo želdinių apsauga turi būti ilgalaikė ir yra labai brangi. Neapsaugoti nuo žvėrių pažeidimų azuolo želdiniai dažniausiai žūsta. Labiausiai azuolo želdiniai pažeidžiami spygliuočių miškuose. Juos pažeidžia peliniai graužikai, kiškiai ir elniniai. Įveisus želdinius, reikia juos aptverti, pastatyti stebyklas peliniais graužikais mintantiems paukščiams. Geriausia azuolo želdinių ar žėlinių apsauga nuo elninių – jų aptverimas. Pavienius azuoliukus, jų grupes ar mažus plotelius pradžioje reikėtų apsaugoti individualiomis apsaugomis, vėliau – repelentais. Ažuolo želdinius ir žėlinius nuo kamienų nulaupymo reikia saugoti, kol žievė taps šiurkšti, tai yra iki 30 - 35 m. amžiaus.

Drebulių ir tuopų hibridų želdiniai pažeidžiami žvėrių panašiai kaip azuolo. Jie taip pat turi būti aptverti. Laukinių gyvūnų mėgstami klevai, vinkšnos, uosiai, todėl jų želdiniai ar savaiminukai turėtų būti saugomi. Beržiukus gali nugrauzti pelės, vasarą ūglius nukramtyti stir-

nos. Juodalksnų laukiniai gyvūnai beveik nepažeidžia, išskyrus pavienius medelius, kuriuos, valydami ragus, nutrūna stirninai, išimtiniais atvejais, esant badui, kamienus gali nulaupyti elniai.

Grauzikų arba kanopinių žvėrių pažeidimai (nuskabyti ūgliai, nulaupyta ar nutrūta žievė, nugrauzti kamienai, užtvindytas miškas vegetacijos laikotarpiu), jeigu dėl to žuvo medžiai, vertinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. D1-69/3D-36 patvirtintos „Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams, ūkiniam gyvūnams ir miškui apskaičiavimo metodikos“ 4 skyriaus „Miškui padarytos žalos apskaičiavimas“ nurodymais. Vertinama želdiniuose ir žėliniuose iki 20 m. amžiaus, taip pat vyresniuose medynuose, jeigu juose dėl medyno būklės (vidutinio aukščio) elniniai žvėrys tebeskabo ūglius ir laužo kamienus 4 m spindulio apskaitos aikštelėse, uždėtos sklypo įstrižainėse kas 25 m. Apskaitos aikštelėse apskaitomi tik tikslinių rūšių medžiai, suskirstant juos pagal pažeidimo laipsnį: sveiki ir nedaug pažeisti, silpnai pažeisti, vidutiniškai pažeisti ir stipriai pažeisti bei žuvę vadovaujantis minėtos metodikos 2 priede pateiktomis kriterijais. Į apskaitą neįtraukiami želdiniai ir žėliniai, sunykę dėl netinkamo pasodinimo, kenkėjų, liūčių ir meteorologinių veiksnių pažeidimų.

Pagal minėtos metodikos 4 skyriaus nurodymus (formules) padaryta žala gali būti nustatoma pinigine išraiška. Padaryta žala vertinama ir apskaičiuojama Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 18 straipsnyje numatytais atvejais, surašant padarytos žalos apžiūros aktą.

Informacija parengta Aplinkos ministerijos užsakymu Užs. Nr. 75

Elnių vestuvės Punios šile

Prasidėjo šaltasis sezonas - ruduo. Medžiai puošiasi įvairiomis spalvomis, o mes vis dar kalbame apie buvusias elnių vestuves. Į jas su nakvyne Punios šile kvietėme gamtos mylėtojus ir norinčiuosius pažinti gamtą, išbandyti save naktiniuose žygiuose bei pasijusti maža gamtos dalimi.

Į šilą rinkomės šeštadienio vakarą. Įkūrėme stovyklą. Nemuno kilpų regioninio parko specialistai papasakojo apie parko vertybes, Punios šilo išskirtinumą ir pristatė renginio pagrindinį tikslą - parodyti žmonėms unikalų gyvūnų gyvenimo reiškinį – elnių koncertą ir vestuves. Įsikūrus stovyklą ir išklausius informaciją būrelis smalsuolių iškeliavo į mišką ieškoti elnių. Per daug stengtis nereikėjo: pradėjus temti nuo jų baimimo gaudė visas šilas. Norėjosi prieiti kuo arčiau, kad būtų galimybė

pamatyti. Kadangi prožektoriai jungti negalima, todėl naktinio žygio keliautojams reikėjo apsibrasti tamsoje taip, kad galėtų matyti medžius, krūmus ir eidami neišgąsdintų šilo gyventojų. Po kelių minučių akys apsiprato tamsoje. Viskas aplinkui tapo pilka. Daugeliui kilo klausimas „Ar gyvūnai dienos metu mato spalvas?“. Į šią klausimą tikslaus atsakymo neturi net mokslininkai.

Miško keliuku tolstant nuo stovyklavietės, vis garsiau girdėjosi (Nukelta į 8 p.)

„Kas svarbiau: pinigai ar žmogus?“

(Atkelta iš 2 p.)

būtiniausias gydymo paslaugas. Prienų rajono savivaldybės mero A. Vaicekausko manymu, ne kiekvienas kaimo žmogus yra pajėgus nuvažiuoti iki Kauno ar Vilniaus. Merui pritarė ir medikai.

Vilkaviškio ligoninės direktoriaus L. Blažaičio teigimu, dauguma jų pacientų yra rimti ligoniai.

- Tad kas atsitiktų, jeigu rajoninėse ligoninėse neliktų reanimacijos? - klausė L. Blažaitis, savo retorinį klausimą paremdamas konkrečiais skaičiais.

Pernai vilkaviškiečių ligoninės savomis lėšomis išlaikomame reanimacijos skyriuje operatyvi pagalba buvo suteikta 600 žmonių. Ar visi jie būtų spėję pasiekti Kauną? Mediko nuomone, tikrai ne visi. Juo labiau, kad ir greitosios pagalbos automobilio kartais tenka ilgai laukti.

Be to, kaip pasakojo Prienų ligoninės vadovė J. Milaknienė, neretai sudėtingesnio gydymo paslaugų reikalaujantį paciento perkėlimas į Kauno ligonines tampa dideliu iššūkiu, ypač jeigu jis – vyresnio amžiaus ir, kauniškių terminu, yra „neperspektyvus“. Jai pritarė ir kolegos, da-

Pokalbyje dalyvavo ir Prienų ligoninės direktorės pavaduotojai Loreta Šiugzdiniene ir Vaidotas Karvelis.

lindamiesi tiesiog protu nesuvokiamai liūdna patirtimi apie tai, kiek turi įdėti pastangų, kiek kartų skambinti, kol gauna sutikimą priimti pacientą. Taigi ligonių pervežimai jau tapo dideliu „galvos skausmu“ keliomis prasmėmis.

Rajoninių ligoninių vadovams taip pat nesuprantama, kodėl iš jų gydymo įstaigų norima atimti mažuosius pacientus, t. y. naikinti vaikų skyrius ar vaikams skirtas lovas, kurios labai reikalingos. Juo labiau, kad rajoninės ligoninės, kaip sakė E. Skarakodienė, dalyvaudamos krizių valdymo programose, finansuojamos iš savivaldybių biudžetų, dar teikia ir papildomas paslaugas vaikams. Sakoma, kad idėja priskirti vaikus gydyti šeimos gydytojams yra pa-

siskolinata iš skandinavų, tačiau ar mes taip gyvename, kaip skandinavai, ir ar viską turime griauti, ką esame sukūrę? Medikams, ypač pediatrams, tokios užmačios kelia daug abejonių.

Šį kartą daugiau klausėsi, nei patys kalbėję, Seimo nariai pritarė diskusijos dalyvių nuomonei, kad rajoninės ligoninės turi išlikti. Išlikti su jose teikiamomis slaugos, terapijos, pediatrijos, chirurgijos, skubios pagalbos, reanimacijos ir konsultacinėmis paslaugomis, reikalingomis rajonų gyventojams. Būtent šią žinią iš Prienų išsivežė Seimo nariai. Ar ji bus svarbi ir kitiems parlamentarams priimant sprendimus, parodys laikas.

Ramutė Šimukauskaitė

Diabetologų konferencijoje Berlyne

Rugsėjo 28 – 29 dienomis Prienų – Birštono diabeto klubo „Vermė“ pirmininkė, slaugytoja diabetologė Birutė Bartkevičiūtė ir LSMUL KK Endokrinologijos skyriaus vyresnioji slaugytoja – slaugos administratorė Justina Gelytė dalyvavo 23-joje Europos slaugytojų diabetologų asociacijos organizuotoje konferencijoje, vykusi Berlyne, Vokietijoje.

Konferencijos metu savo tyrimų rezultatais bei patirtimi dalinosi garsiausių universitetų ir tyrimų institutų atstovai iš Jungtinės Karalystės (JK), Belgijos, Danijos, Ispanijos, Vokietijos, Portugalijos, Norvegijos, Suomijos, Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) ir kt. valstybių. Ypatinai daug dėmesio buvo skirta išmaniųjų technologijų galimybių pritaikymui siekiant sėkmingesnės diabeto kontrolės. Pristatyta #DoItYourself – pradinio etapo išmaniosios pakaitinės kasos prototipo kūrimas jutiklių, nuolat matuojančių gliukozės

kiekį audinių skystyje, poveikis bei populiariausių mobiliųjų aplikacijų naudojimas. Konferencijos metu didelio dalyvių susidomėjimo sulaukė du tyrimai. Prof. R. Taylor ir G. Thom (JK) atlikto tyrimo rezultatai parodė, jog 86 proc. nutukimą turėjusių pacientų, kuriems pavyko laikytis 830 kcal/d skystos dietos, per 24 mėnesius reikšmingai sumažino kūno svorį bei nutraukė medikamentų, skirtų diabetui kontroliuoti, naudojimą. S. Charleer (Belgija) tyrimo rezultatai atskleidė, jog nuolatinis gliukozės kiekio matavimas turėjo

reikšmingą teigiamą įtaką visų tyrimo dalyvavusių sergančiųjų glikolizuotam hemoglobulinui, tai padeda pagerinti gyvenimo kokybę, sumažina hipoglikemijų baimę, suretina hospitalizacijas dėl diabetinės ketoacidozės bei nedarbingumo dažnius.

LSMUL KK Endokrinologijos klinika yra vienintelė įstaiga Lietuvoje, turinti 24 nuolatinio gliukozės kiekio matavimo įrangos kompleksus bei sėkmingai teikianti šią paslaugą. Ja jau pasinaudojo ir keletas „Vermės“ diabeto klubo narių, (Nukelta į 8 p.)

Jau galima skiepytis nuo gripo

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamento Prienų skyriaus specialistai informuoja, kad visoms Prienų rajono bei Birštono savivaldybės gydymo įstaigoms išdalintos 1838 dozės valstybės finansuojamos gripo vakcinų. Per rugsėjo mėnesį jau pasiskiepijo 379 asmenys (sunaudota 20 proc. gauto kiekio).

Pasaulio sveikatos organizacija skiepus pripažįsta veiksmingiausia gripo specifine profilaktikos priemone. Skiepai apsaugo nuo sunkių gripo formų bei jo sukeltų komplikacijų: pneumonijos, bronchito, ausų uždegimo, sinusito, lėtinėlių ligų paūmėjimo.

Gripo sezonas kasmet prasideda 40-ąją metų savaitę (šiais metais spalio 1 d.), taigi skiepytis nuo gripo pats tinkamiausias metas – dabar. **Nemokamai sezoninio gripo vakcina, kaip ir kiekvienais metais, pasiskiepyti, gali:**

- 65 m. ir vyresni asmenys;
- visi asmenys, sergantys lėtinėmis ligomis (ir vaikai);
- asmenys, gyvenantys slaugos ir globos įstaigose (ir vaikai);
- sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai (ir odontologai);
- nėščiosios.

Nėščios moterys, susirgusios gripu, dažniau gydamos ligoninėje dėl galimo persileidimo ar priešlaikinio gimdymo, be to, jos dažnai serga sunkesne gripo forma. Todėl pasiskiepijus, apsaugoma ne tik nėščioji, bet ir būsimas naujagimis iki 5-6 pirmųjų gyvenimo mėnesių amžiaus. Nėščiosios sezoninio gripo vakcina gali būti skiepijamos bet kurio nėsštumo laikotarpiu.

Asmenims, sergantiems lėtinėmis ligomis, pvz.: pirmo tipo cukriniu diabetu, onkologinėmis ligomis bei daugeliu kitų atvejų, apie kuriuos galite sužinoti savo

gydymo įstaigoje, besiskiepijant nuo gripo, rekomenduojame kartu pasiskiepyti ir nuo pneumokokinės infekcijos, kadangi rizika susirgti šia liga padidėja šaltuoju metų laikotarpiu.

Primename, kad vyresniems nei 26 m. amžiaus asmenims kas 10 metų priklauso valstybės lėšomis apmokamas skiepijimas nuo difterijos ir stabligės, todėl galima kartu derinti visas šias vakcinas.

Nors geriausias būdas apsisaugoti nuo gripo ir jo komplikacijų yra skiepai, tačiau patariama saugotis ir kitais būdais, pasirenkant paprastas, tačiau gana efektyvias priemones.

Labai svarbu neperšalti, vengti didelių oro temperatūros skirtumų ir skersvėjų, jeigu esate sušilę. Dažnas vėdinimas ir patalpų bei kitų paviršių valymas drėgnu būdu užkerta kelią patalpose esančių virusų plitimui.

Patariama vengti čiaudinių ar kosėjančių asmenų, kurie gali užkrėsti jau turimu virusu. Svarbu nepamiršti kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo ir žinoti, kad saugus atstumas nuo sergančiojo yra ne mažiau kaip 1 m.

Pajutus peršalimo simptomus rekomenduojama likti namuose, ne tik dėl to, kad taip greičiau pasveikstama, bet ir dėl kartu dirbančių ar besimokančių asmenų. Į darželį sergantys vaikai neturi būti priimami.

Almiras Skiauteris

NVSC Kauno departamento Prienų skyriaus vedėjas

Tyrėjų naktys Prienų „Žiburio“ gimnazijoje

Jau daugiau nei dešimtmetį Tyrėjų naktys, kurių metu daugelis Europos mokslo ir tyrimų laboratorijų atveria duris ir pabendrauti su visuomene išsineša mokslininkai bei tyrėjai, mokslo entuziastus kviečia susipažinti su intriguojančiais moksliniais tyrimais, inovacijomis bei išradimais.

Rugsėjo 28 d. mūsų gimnazijoje Tyrėjų naktys prasidėjo susitikimu. Jame Vilniaus universiteto biochemikas Simonas Jocius 3-čių klasių mokiniams pasakojo apie mokslininko darbo kasdienybę, aiškino „kriausės sielos ištraukimo“ etapus ir net leido patiems išskirti DNR iš augalo ląstelių. II a ir d klasių mokiniai dalyvavo Tyrėjų nakties protmūšyje. Aštuonios komandos bandė išsiaiškinti, kodėl pomidorai vadinami aukso vaisiais, kur yra „Sidabro žemė“, kokia yra kosmoso spalva, kokias TV laidas žiūri chirurgai ir t.t.

Dar viena mokinių grupė dirbo Kauno kolegijos laboratorijoje: stebėjo kristalus, susikaupusius augaluose, gamino mikropreparatus, mo-

kėsi atpažinti liaukinius audinius augaluose...Mokiniai ne tik atliko bandymus, bet ir apžiūrėjo kolegijos patalpas, apsilankė moderniai įrengtoje bibliotekoje.

Gamtos mokslų mokytojos R.Kučinskienė, V.Šiugzdiniene

Informatika pradiniam ugdyme

Jiezno gimnazija šiais mokslo metais įsijungė į Ugdymo plėtotės centro vykdomą projektą „Bendrojo ugdymo turinio ir organizavimo modelių sukūrimas ir išbandymas bendrajame ugdyme“ (projekto Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-04-0001), finansuojamą Europos socialinio fondo lėšomis. Mokykla atrinkta į 90 pradinio ugdymo programą įgyvendinančių mokyklų kartu su 10 jau dalyvavusių ugdymo įstaigų, ekspertų, mokslininkų ir praktikų grupe išbandys ir kurs integruotą informatikos turinį.

Darbo grupė jau parengė Jiezno gimnazijos planą „Informatika pradiniam ugdyme“. Mokytojos pamokose išbando sukurtas priemones: „Išmanieji robotukai“, „Bebro“ korteles, programą code.org.,

Rugsėjo 27 dieną informacinių technologijų mokytoja Laima Arbačiauskienė 1-4 klasių mokiniams vedė pamokas „Supažindinimas su saugiu elgesiu kompiuterių klasėje“. Mokiniai susipažino su naudojimosi kompiuteriu taisyklėmis: ką privalome daryti ir ko negalime daryti, kad būtų saugiau dirbant su kompiuteriais. Pamokos pabaigoje visi mokinukai sėdo prie kompiuterių ir išbandė programą code.org. Vieniems puikiai sekėsi, kitiems reikėjo pagalbos.

Rugsėjo 28 dieną vyko projekto

„Sveikatiada“ organizuojama integruota sveikos gyvensenos ir informatikos pamoka „Sveiko maisto detektyvai“. Pranešimą apie sveiką maistą ir mitybą skaitė mamytė Greta Šidlienė. O vėliau mokiniai remdamiesi savo pojūčiais: regėjimu, klausa, uosle, skoniu turėjo atpažinti ir įvardyti sveikus maisto produktus. Atliko informatikos be kompiuterio programavimo užduotis. Vaikai sudarė veiksmų sekas, o komandos nariai, žingsniuodami pagal sudarytą veiksmų seką, patikrino, ar teisingai ji sudaryta.

Šiais mokslo metais pradinukų laukia daug įvairių dalykų pamokų, integruotų su informatikos ugdymo turiniu, darbų ir įdomių veiklų prie kompiuterio ir be jo.

R.Kandrotienė
L.Arbačiauskienė

Balbieriškyje prisimintas kraštiečių Mykolas Krupavičius

Balbieriškio bažnyčioje titulinių „Ražancavos“ atlaidų metu ne tik melstasi už Dievo dovana sugrįžtantį tikėjimą, bet ir prisimintas kraštiečių prelatas Mykolas Krupavičius (1885 - 1970), dėl nuopelnų valstybei istorikų lyginamas su Vytautu Didžiuoju.

Susirinkusiuosius į naująją bažnyčią pasveikino parapijos klebonas kun. Remigijus Veprauskas, šv. Mišias aukojo, Popiežiaus Pranciškaus apsilankymo įkvėptą pamokslą pasakė svečias iš Garliavos (Kauno r.) parapijos kun. Gintaras Urbštas. Pagrindinį konferencijos, skirtos M. Krupavičiui, pranešimą perskaitė Balbieriškio tolerancijos centro vadovas Rymantas Sidaravičius.

Vaikystėje kalbėjo lenkiškai

Bažnyčios atstovų nuomone, praeities visuomenininkų, valstybės vyrų minėjimai prasmingi tokiu mastu, kokiu padeda suvokti mūsų pačių apleistus darbus ir prigesusį idealizmą. Mokytojo, kunigo, ministro, profesoriaus ir politinio emigranto M. Krupavičiaus biografija žymi praeities amžiaus viešojo gyvenimo viršūnes. Ji yra ir vienas akivaizdžiausių liudijimų apie Bažnyčios, dvasininkijos pastangas kurti Lietuvoje krikščioniškais socialiniais principais grindžiamą visuomenę. Kitaip tariant, visuomenę, kuri remiasi ne tik teisėtumu, bet ir teisingumu. Visuomenę, kurioje bendrasis gėris, rūpinimasis silpniausiais keliamas aukščiau už grupinius, partinius ir ypač asmeninius interesus.

Balbieriškio tolerancijos centro vadovas R. Sidaravičius apžvelgė M. Krupavičiaus gyvenimo ir daugiašakės veiklos kelią.

Savo atsiminimuose M. Krupavičius rašė: „Neturiu jokių žinių apie anų laikų Krupavičių gyventas vietas, dirbtus darbus ir šeimynines istorijas. Žinau tik, kad mano tėvas yra gimęs baudžiauninko šeimoje. Motinos pasakojimu, jis mokėsi užsieny, gal Belgijoje. Jis buvo aludaris ir spirito varyklų mechanikas. Motinos pasakojimu, tėvas tokią vietą turėjo Balbieriškio dvare. Motina Rozalija Malinauskaitė – Balbieriškio miestelio ūkininkaitė. Motinos tėvas man

sakydavo, kad jis esąs amžinas dzūkas ir jo tėvas čia nuo amžių gyvenę. Motinos tėvas dar pats ejęs baudžiauninko pareigas. Jis, Raulynas Malinauskas, buvo šviesus žmogus: mokėjo skaityti ir rašyti. Turėjo lietuviškų ir lenkiškų knygų. Panaikinus baudžiavą, jis gavo 30 margų ūkėlį, kuris ligi kolchozų išliko Malinauskų giminės rankose. Išsivadavęs iš baudžios, jis, jau laisvas pilietis, buvo išrinktas pirmu Balbieriškio teismo launinku (tarėju), o paskui valsčiaus viršaičiu. Vėliau į jo vietą buvo išrinktas sūnus Antanas. Mano motina buvo baigusi pradžios mokyklą. Buvo šviesi ir sumani moteris. Motinos tėviškės tarpusavio kalba, kaip visų ano meto Balbieriškio gyventojų, buvo lenkiškai lietuviškas žargonas. Motinos tėvas ir jos brolis Antanas, ne kartą paklausti, kodėl šeimoje kalbama lenkiškai, atsakydavo, kad jie esą dzūkai, lenkai nebuvo ir nesą. Tą kalbą kalbėdavo iš papratimo. Esą, kai ateisianti lietuvių kalbos mada, jie kalbėsia tik lietuviškai“.

Būdą paveldėjo iš mamos

Malinauskų tėviškė – Balbieriškio miestelio viduryje, ties buvusios Ūkininkų gatvės pradžia. Malinauskai turėjo keturis vaikus: dukteris Alesę ir Rozaliją, sūnus Antaną ir Stasį. Alesė Malinauskaitė išteikėjo už Viljamo Gustačio, susilaukė devynių vaikų, kurių aštuoni išvažiavo į Ameriką. Lietuvoje (Kazlų Rūdoje)

gyveno tik vienas Stasys Gustaitis, turėjęs šešis vaikus.

Stasys Malinauskas buvo Antnemunio (teritorija nuo Alytaus iki Mardosų ir Kižių kaimų Prienų rajone) viršaitis. Žmonių mėgstamas, nes gerai tvarkė valsčiaus reikalus, padėdavo žmonėms patarimais. Jis vedė sulenkėjusią dvarininkaitę Kazlauskaitę iš Jurgiškų netoli Alytaus. Tėvams mirus, jų vaikus Zosę ir Stasį ėmė globoti Pranas Krupavičius.

Rozalija Malinauskaitė (1861-1920) gimė Balbieriškyje, valsčiaus viršaičio, ūkininko šeimoje. Baigė pradžios mokyklą. Devyniolikmetė išteikėjo už dvaro tarnautojo, spirito varyklos mechaniko našlio Pranciškaus Krupavičiaus. Susilaukė keturių vaikų: Melanijos, Mykolo, Veronikos ir Marijos. Gyveno medinėje Balbieriškio dvaro officinoje (dabar toje vietoje pastatyta ambulatorija). Paaugus vaikams, Krupavičiai persikėlė į Kriaunių (ar Junonių) kaimą netoli Alytaus, paskui po kelerių metų – į Igliskėlius šalia kelio Prienai – Marijampolė. Vyrui išvykus į Ameriką uždarbiauti, Rozalija pati viena ėmėsi verslo: atidarė užėigą ir alinę. Sūnui Mykolui mokantis Seinų kunigų seminarijoje R. Krupavičienė likvidavo savo verslą Igliskėliuose ir persikėlė gyventi pas dukterį Mariją į Marijampolę. Tėn atidarė arbatinę ir laikė, kol pajėgė. Tėvas tarnavo dvare, žuvo JAV, fabrike.

M. Krupavičius 1897 m. bai-

gė Igliskėlių pradžios mokyklą ir 1900 m. įstojo į Veiverių mokytojų seminariją, kurią baigė 1905 m., iki 1907 m. mokytojavo Penchratoje, vėliau Rutuose (Lenkija, Lomžos gubernija), 1907 - 1908 m. – Žemaitijoje, Papilėje.

Pasitaręs su motina ir atsisakęs mokytojavimo M. Krupavičius 1908 m. įstojo į Seinų kunigų seminariją, ją baigęs 1913 m. įstojo į Petrapilio dvasinę akademiją, kurią baigė 1916 m. (į kunigus išventintas 1914 m. birželio 13 d.). Pirmojo pasaulinio karo metais su pabėgėliais iš Lietuvos gyveno Voroneže, 1917 m. paskirtas gimnazijos kapelionu. Tais pačiais metais įkūrė Krikščionių demokratų partiją, bolševikų tribunolo už tai nuteistas mirti, slapčia 1918 m. gegužę grįžo į Lietuvą.

„Bolševikas su sutana“

Išrinktas 1918 m. gruodžio 1 d. sudarytos Žemės reformos komisijos pirmininku ėjo pėsčias per Lietuvą, agituodamas žmones imti dvarų žemę ir ją dirbti. Dvarininkai vadino M. Krupavičių „bolševiku su kunigo sutana“. Nuo 1919 m. M. Krupavičius - Lietuvos krikščionių demokratų partijos Centro komiteto pirmininkas, buvo Steigiamojo Seimo atstovas, vėliau dirbo trijuose Seimuose, o 1923 - 1926 m. vadovavo Žemės ūkio ministerijai, parengė ir įgyvendino pirmąją Nepriklausomoje Lietuvoje žemės reformą.

Į valdžią atėjus Tautininkų partijai, M. Krupavičius 1927 - 1929 m. Prancūzijos Lilio ir Tulūzos universitetuose studijavo sociologiją, ekonomiką, teisę ir žurnalistiką. Dėl savo pažiūrų ir „kampuoto“ charakterio po mokslų grįžęs M. Krupavičius paskiriamas Garliavos parapijos vikaru (dirbo 1930 - 1931 m. Išken-

tęs pažeminimą, M. Krupavičius 1931 - 1933 m. profesoriavo Vilkauskių kunigų seminarijoje, 1933 - 1935 m. dirbo Veiverių, 1935 - 1942 m. – Kalvarijos parapijose. Už antinacinę veiklą 1942 m. gruodžio 5 d. M. Krupavičių suima gestapas, devynis mėnesius kalina Eitkūnuose ir Tilžėje, 1943 m. internuoja Regensburgo karmelitų vienuolyne.

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui M. Krupavičių 1945 m. išlaisvina JAV kariuomenė. Kurį laiką jis gyveno Vokietijoje, 1956 m. persikėlė į JAV. 1945 - 1955 m. – Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto pirmininkas. 1948 m. pakeltas į prelatus. Mirė 1970 m. Čikagoje.

Pasak R. Sidaravičiaus, su tarpukario Nepriklausomos Lietuvos kaimo permainingomis sietas viltis M. Krupavičius yra išreiškęs drąsius vaizdinius: „Svajojau, kaip iš tolo raudonuos lietuviškas kaimas“. Tai buvo svajonė apie turtingas mūrines sodybas, gerokai besiskirianti nuo poezijos įtvirtinto šiaudais dengtų bakūzių vaizdo. Tai buvo modernaus, nuo miesto gerove neatsiliekančio kaimo vizija, kuri ir šiandien dar nėra tapusi tikrove. Viena iš priežasčių – apeinamas M. Krupavičiaus diegtas krikščioniškas nuosavybės supratimas: „kas daugiau turi, tas privalo daugiau duoti“, labiau prisidėti prie visuomenės gerovės.

Pasak amžininkų, prelatas M. Krupavičius turėjo pranašystės dovaną. Gūdžiū sovietmečiu, apie 1960-uosius, jis ragino tautiečius abiejose Atlanto pusėse būti pasirengusiems veiklai laisvoje Lietuvoje. Tokia istorinė perspektyva jis ne akimirksne neabejojo.

Justinas ADOMAITIS

Autoriaus nuotraukos

Bendras lietuvių ir lenkų mokinių projektas

Rugsėjo 24 - 30 dienomis Išlaužo pagrindinės mokyklos 9 - 10 klasių mokiniai ir mokytojai kartu su vienuolika mokinių ir dviem pedagogais iš Lenkijos Zespol Dąbrowie mokyklos įgyvendino bendrą lenkų ir lietuvių Švietimo paramos mainų fondo projektą „Mūsų kelias į Nepriklausomybę“.

Projekto metu abiejų šalių mokiniai pagilino žinias apie kaimyninių šalių - Lietuvos ir Lenkijos - kelią Nepriklausomybės link. Artimesnė vaikų pažintis prasidėjo savo šalių istorijos bei kultūros pristatymais. Jų metu mokiniai vieni kitus mokė savo tautų liaudies šokių. Taip pat sukūrė bendrą šokį, kurį sušoko Kauno centre, prie Soboro. Mokykloje taip pat vyko diskoteka, kurioje dalyvavo visi projekto dalyviai ir nemažas būrys kitų klasių mokinių iš Išlaužo pagrindinės mokyklos.

Projekto dalyviai aplankė Birštoną ir susipažino su kurorto istorija.

Svečiai iš Lenkijos pabuvojo Kauno IX forte ir Vytauto Didžiojo karo muziejuje. Kauno senamiestyje, susiskirstę grupėmis, projekto dalyviai atliko Kauno gyventojų apklausą. Apklaudami

žmones, mokiniai domėjosi, kaip pasikeitė jų gyvenimas dabar, palyginus su gyvenimu okupuotoje Lietuvoje. Kadangi apklausa vyko lietuvių kalba, mūsų mokyklos mokiniai kauniečių atsakymus išvertė į anglų kalbą. Svečiai, mūsų mokinių paskatinti, būdami senamiestyje taip pat žaidė mobilios programėlės žaidimą „Actionbound“, padėjusį surasti įžymias Kauno vietas ir sužinoti jų istoriją.

Apibendrinami savaitės veiklas, paskutinę dieną projekto dalyviai sukūrė stalo žaidimą, kuriame atsispindi Lietuvos ir Lenkijos kelias į Nepriklausomybę.

Projektas pavyko. Mokiniai sužinojo daug naujų dalykų apie savo šalis bei artimiau pažino vieni kitus, susidraugavo.

Projekto koordinatore Valdonė Rasimienė

Prienų turguje

Palma PUGAČIAUSKAITĖ

Turguje apstu to, kas tikra

Į turgų atvažiuovome lašinių, sviesto, sūrio, o vištų šeimyną papildysime kokia nors dar neturėta veisle, - kalbėjo nebe pirmą kartą turguje sutikti kaimynai nuo Išlaužo. Daug tikrumo jie sakė regintys ir gamtoje, ir gyvūnų akyse. Pasak jų, iš bagažinės žvelgiančiu vokiečių aviganiu jau galima pasitikėti. Augintojas šį sargų šunį pardavė už 130 eurų.

„Masiškai „gyvenam“ kompiuteriuose, nebelieka laiko bendravimui“, - užtikrintai sakė Greta, susidomėjusi turgaus senbuviu iš Alytaus veislinais triušiais. Vienas jų buvo jau parduotas. Kitus siūlė už 25 - 35 eurus. Gražiai tarpusavyje susiglaudę burkavo karveliai iš Pivašiūnų. „Tik ranka parašytą laiškelį jie gali nunešti mylimajam“, - tikino jų augintojas, pristatęs katūnus ir pašto karvelius. Iš paukščių prekiaujančios moters dešimt vištos kiaušinių už 2 eurus pirkusi Vija patikino, jog ji nieko nėra pirkusi šioje ūkiniuose gyvūnų turgavietėje, bet užsuka kiekvieną šeštadienį „tik pasigrožėti gyvūnais ir pabendrauti su jų augintojais“. Mažyčiai dviejų mėnesių kochankinukai kainavo po 4 eurus, o šios veislės pora - suaugęs gaidys ir „dar nesena“ višta - 18 eurų; kitus domino tradicinė veislinių paukščių pora, kurią pardavė už 45 eurus, bet dėmesio nestigo ir kartu užaugusiems gaidžiams. Šeiminkė juos abu pardavė už 14 eurų.

Litras pieno, kaip įprastai, kainavo 0,50 euro, litras grietinės - 3,60 euro, pusė kilogramo sviesto - 4 eurus, pusė kilogramo varškės 0,80 - 1,20 euro pagal riebumą. Didelis pasirinkimas sūrių pagal skonį bei dydį, jų kaina svyruoja nuo 1,20 - 3,50 euro.

Bitininkai kilogramą medaus pardavė už 6 - 7 eurus. Grikių medaus puslitrą kainavo 4,50 euro, bičių duonelės 100 gramų - 2,30 euro, žiedadulkių - 2 eurai, indelis medaus koryje - 1,50 euro.

Ūkininkai centnerį pašarinių miltų pardavė už 8 eurus, kviečių, kvietrugių, miežių, avižų centnerį - už 7 - 9 eurus.

Kioske, netoli vartų, pagal poreikius buvo perkama kiaušinių skerdiena. Galvos (1 kg) kainavo 0,85 euro, karkos - 1,45 euro, krūtinukai - 2,79 euro, šonkauliai - 3,59 euro, išpjova - 4,49 euro, sprandinė - 4,29 euro, kumpis be kaulo - 3,49 euro, galinis kumpis - 3,79 euro, šoninė - 3,45 euro, maltos kiaušienos kilogramas 3,20 euro.

Bet kokiū oru ir metų laiku pirkėjai renkasi natūralaus dūmo bei vytintus mėsos gaminius iš Išlaužo „Mėsos krautės“ bei Želvos kaimo

gamintojų. Perka laužo dešreles, kurių kilogramas kainuoja 5,20 euro, ūkininkų skilandinę dešrą - 7,50 euro, lašiniuoti - 5,70 euro, šalto rūkymo lašinius - 4,50 euro, naminių kepeninę - 4,20 euro, kumpelius - 6,50 euro, vytintas dešreles - 12,80 euro ir kt. Skrosta antį, kurią šerė savais pašarais, moteris siūlė už 10 eurų. Kilogramas broilerio kainavo 4 eurus.

Buvo perkamos ir margaspalvės pupelės, kurių stiklinė kainavo 0,70 euro. 300 gramų sojų stiklinė kainavo - 1 eura, 200 gramų putino sulčių - 3 eurus, svarainių sirupo - 3 eurus, litras spanguolių - 3 eurus, o 250 gramų krepšelis džiovintų gražių obuoliukų - 0,70 euro. Gražių obuolių, kriaušių kilogramą pirkto už 0,50 euro, moliūgo kilogramą - už 0,30 euro.

Pirko ir raugintus agurkus, kurių kilogramas kainavo 1,50 euro, ir raugintus kopūstus. Jų kilogramą pardavė už eura. Viena prekeivė pasakojo, jog naudoja paveldėtus receptus kopūstų rauginimui. Į statinės apačią deda nesmulkintas galvas, ant jų - perpjautas per pusę ar ketvirčiais, viršuje smulkiai pjaustytus kopūstus. Moteris tikino, jog vėliausiai valgo nepjaustytas galvas, nes jos ilgiausiai rūgsta ir išsilaiko iki pavasario.

„Nemažai tikro skonio galima rasti turguje, jei tik esi nusiteikęs ieškoti“, - pastebėjo pirkėjas Algis, patardamas savo draugui pakeliui iš turgaus atkreipti dėmesį ne tik į moteris, bet ir į rudeniškas gamtos spalvas.

Į Balbieriškio kapines atvestas vanduo

Praėjusią savaitę Prienų r. savivaldybės meras A. Vaicekuskas, mero pavaduotojas A. Marcinkevičius lankėsi Balbieriškio seniūnijoje dėl įgyvendinto vandentiekio įvedimo į Balbieriškio kapines projekto bei kitų klausimų.

Vandentiekio atvedimo nuo Balbieriškio miestelio iki Balbieriškio kapinių darbus už 19000 Eur atliko UAB „Nerda“. Kapinių centre įrengta viena vandens tiekimo kolonėlė.

Savivaldybės vadovai pritarė seniūnijos ir bendruomenės atstovų nuomonei, kad artimųjų kapus lankančių ir prižiūrinčių žmonių patogumui reikėtų dar keletą kolonėlių. Nutarta ateityje svarstyti galimybę įrengti dar nors 2 ar 3 kolonėles.

Apsilankymo Balbieriškyje metu buvo aptarta ir atliekų tvarkymo prie kapinių problema. Pasak seniūnės S. Ražanskienės, nors žaliosioms atliekoms yra skirta vieta pačiose kapinėse, pastatyti rūšiavimo konteineriai, aikštelėje prie tvoros stovi bendrieji konteineriai, taip pat yra perspėjimo ženklai, kad į bendruosius konteinerius žaliųjų atliekų pilti negalima, kapinių lankytojai nesilaiko taisyklių, įvairias atliekas pila kur pakliuvo. Žaliašias atliekas rūšiuojantys darbininkai randa ir žvakių, ir atliekų iš gyventojų namų rūšių, ir išmestų naminių gyvūnų gaidžių, dėl to nenoriai sutinka dirbti arba atsisako.

Pasak Savivaldybės vadovų, tam, kad Balbieriškio kapinėse būtų galimybė rūšiuoti, rūšiavimo konteinerių

reikėtų ne vienoje vietoje. Ir svarbu pasirūpinti jų apsauga: kur yra galimybė įvežti į kapinių teritoriją, o kur jos nėra - pasvarstyti apie aptvėrimą.

Dažnoje seniūnijoje reikia konteinerių įvairesnėse vietose, prie kelių įėjimų į kapinių teritoriją ir kitur. Tačiau, kaip pastebėta, prie kelio pastatyti neįmanoma, nes ten atliekas meta ne tik pravažiuojantieji, bet ir atveža iš namų - nuo buitinių atliekų iki namų ūkio daiktų, baldų.

Susitikime su Savivaldybės vadovais Balbieriškio seniūnė pabrėžė, kad didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas Gerulių kaime pasiteisino. Nors dalis gyventojų kažkada buvo prieš, šiandien balbieriškietėiai ir aplinkiniai gyventojai tuo džiaugiasi. Vicemero teigimu, iš stambių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės išvežamas atliekų kiekis yra didelis ir dar didėja. Tai rodo, kad sprendimas buvo teisingas.

Aptartas taip pat klausimas dėl stambių gabaritų atliekų aikštelės patogesnio darbo laiko. Dabar aikštelė dirba šeštadieniais, bet bus svarstoma galimybė dirbti ir sekmadieniais.

Prienų r. savivaldybės informacija

Seminaras „TVIRTA IR SVEIKA SANTUOKA VISAM GYVENIMUI“

4 susitikimai po 2,5 valandos, antradieniais, Prienuose, Kęstučio g. 16 (parapijos namuose). Pirmasis susitikimas spalio 30 d. 18.30 val.

Renginys nemokamas, vykdomas pagal projektą „Darni šeima visam gyvenimui - misija įmanoma“, dalinai finansuojamą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Lektorė Vaidilė Šumskienė

Būtina išankstinė registracija: tel. 8 650 79073 arba <http://www.gtinstitutas.lt/node/386>

- Pajusite džiaugsmą, į savo sutuoktinį pažvelgę kitomis akimis;
- Nustebsite sužinoję, kas labiausiai vienija sutuoktinius;
- Atlikdami praktines užduotis, įgysite įgūdžių, kaip išklausti ir prakalbinti savo sutuoktinį;
- Sužinosite, kaip abu kartu galite artėti prie Dievo;
- Susipažinsite su Katalikų Bažnyčioje paskelbtų šventųjų sutuoktinių istorijomis ir lyginsite jas su savosiomis;
- Sužinosite, ką reikia daryti, kad santuoka truktų visą gyvenimą.

Nusikaltimai * Nelaimės

Smurtas. Spalio 11 d. apie 22 val. 20 min. Stakliškių seniūnijoje, Krasausiškių kaime, Pušyno gatvėje, dvidešimtmetis vyras smurtavo prieš savo neblaivų (2,16 prom.) 21 m. brolių. Įtariamasis nebuvo sulaukytas, iš įvykio vietos pasišalino.

Spalio 14 d. apie 2 val. 30 min. Prienuose, Žemaitės gatvėje, 21 metų vyrą sumušė du iš matymo pažįstami asmenys. Įvykis tiriamas.

Vagystės. Spalio 11 d. apie 10 val. 5 min. Prienuose, F. Vaitkaus gatvėje, vyras, atvykęs į objektą, pamatė, jog pavogti kieme stovėję pastoliai. Padaryta nuostolio už 300 eurų.

Spalio 14 d. apie 9 val. Stakliškių kaime, Trakų gatvėje, vyras, atvykęs į savo sodybą, pamatė, jog, sugadinus durų varčią, įsibrauta į gyvenamąjį namą ir pavogtas automobilinis akumuliatorius. Padaryta nuostolio už 81 eura.

Vairavo neblaivūs. Spalio 11 d. apie 20 val. 15 min. kelio Kaunas - Prienai - Alytus 30 km, patikrinimui sustabdytas automobilis „Opel Astra“, jį vairavęs neblaivus (2,33 prom.) 52 metų vyras buvo sulaukytas ir uždarytas į areštinę.

Spalio 14 d. apie 21 val. 40 min.

Prienuose, Vytauto gatvėje, neblaivus (1,91 prom.) vyro vairuojamas automobilis „Peugeot 407“ atsitrenkė į priekyje prie šviesoforo stovusį automobilį „Saab“. Įtariamasis buvo sulaukytas ir uždarytas į areštinę.

Tą pačią dieną apie 17 val. 45 min. Pakuonio seniūnijoje, Antakalnio kaime, Ilgojoje gatvėje, patikrinimui sustabdytas motociklas „Yamaha“ be valstybinių numerių, jį vairavęs neblaivus (2,24 prom.) 28 - erių metų vyras buvo sulaukytas.

Eismo įvykis. Penktadienį 12 val. 19 min. Išlaužo kaime, Kauno plente, kelyje Prienai - Kaunas, 48 metų Vokietijos pilietis, gyvenantis Birštone, vairuodamas automobilį „Hyundai Terracan“, nepasirinko saugaus važiavimo greičio, nesuvaldė jo ir apsisvertė važiuojamojoje kelio dalyje. Automobilije įkalintą vyrą išlaisvino Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos gelbėtojai. Eismo įvykio metu nukentėjęs vairuotojas, medikai dėl galvos traumos ir raktikaulio sužalojimų jį išvežė į Kauno klinikas. Vyras automobiliu važiuojo vienas.

Parengta pagal Alytaus apskrities VPK pirminę informaciją

Prienų turguje perki, savo kraštą tu remi!!!

VALSTYBINIS ANSAMBLIS „LIETUVA“ IR FOLKROKO GRUPĖ „ŽALVARINIS“

ŠVĘSKIME LAISVĘ!

LIETUVA ŽALVARINIS

Kūrinė grupė: režisierius ir choreografas - Donatas Bakėjus, kompozitorius ir aranžuotojas - Robertas Semeniukas, solistė - Sigita Jonynaitė, dirigentas - dr. Egidijus Kaveckas, kostiumų dailininkė - Daiva Samajauskaitė

Spalio 26 d. 19 val.

Birštono kultūros centre

Bilietus platina kultūros centro kasa ir www.bilietai.lt

FILMŲ „ŠREKAS“ IR „NAMAI“ KŪRĖJAI PRISTATO

LAUKINIAI NUOTYKIAI PRASIDEDA

DU ANČIUKAI IR ŽASINAS

BIRŠTONO KULTŪROS CENTRE
LAPKRIČIO 6 D. 18:00 VAL.

www.gpi.lt BILIETO KAINA

Muzikinė pasaka

Karalaitės Garbanėlės ir Antanėlio Burokėlio nuotykių

11.22 | 18:00 val.

Birštono kultūros centras

AB Birštono sanatorija „Versmė“ aukcione parduoda biliardo (snukerio) stalą, matmenys 2,87 x 1,57 m. Pradinė kaina - 200 eurų. Aukcionas įvyks 2018 m. spalio 19 dieną 10 val. 1 -ojo miegamojo korpuso IV a. fojė. Smulkesnė informacija tel. 8 685 12 620.

Kas kur kada?

Kviečiame prisijungti prie socialinės organų donorystės palaikymo akcijos

Lietuvos asociacija „Gyvastis“ organizuoja Žvakučių akciją 1607 organų donorams pagerbti. Šiais metais įvairiuose Lietuvos miestuose liepsnos žvakelės jų atminimui. Žvakelės suliepsnos ir Prienuose, Laisvės aikštėje.

Šią akciją palaiko ir Prienu r. savivaldybės meras Alvydas Vaicekauskas. „Visa tai, kas vyksta, atrodo labai toli, kol vieną dieną nepaliečia tavęs, tavo artimųjų. Beveik kasdien išgirstame apie žmones, laukiančius inksto, plaučių ar kitų organų transplantacijos, taip pat tuos, kurie gyvena su persodintu organu. Mūsų rajone taip pat yra žmonių, kurie sunkią minutę apsisprendė paaukoti savo artimųjų organus ir padovanoti gyvenimą kitiems. Didelė pagarba Jiems. Kviesiu visus palaikyti šią akciją. Galbūt ji padės apsispręsti ir užpildyti Do-

noru kortelę. Aš jau apsisprendžiau“, – kalbėjo meras A. Vaicekauskas.

Kviečiame gyventojus, moksleivius, įstaigas, nevyriausybinės organizacijos, visus, kurie pritaria organų donorystei, prisijungti: spalio 19 d., nuo 12 iki 16 val., ateiti į Laisvės aikštę, atsinešti raudonos spalvos žvakučių. Iš jų bus formuojama širdis – padėkos simbolis gyviems ir mirusiems donorams.

Prienu r. savivaldybės informacija

Jaunimo teatras

Trys mylimos

Režisierius Algirdas Latėnas

Spalio 18 d. 19 val.
Birštono kultūros centre

Spalio 20 d., šeštadienį, 19 val.,
Birštono kurhauze

Rudens divertismentas

Kamerinis ansamblis
„Vilniaus arsenalas“

Laima Šulskutė (fleita)
Rolandas Romoslauskas (altas)
Sergejus Okruško (klavesinas)

Solistė
Dovilė Kazonaitė (sopranas)

Programoje:

J.S. Bacho, G.F. Händlė, W.A. Mozarto kūrinių ir ansamblio „Inkjuotos Zakaro ir M. Natalevičiaus premjeros.“

Bilieto kaina 6 €. Bilietai parduodami kurhauze spalio 20 d. nuo 18 val.

Lapkričio 7 d. 18 val.
Prienu kultūros centre

KOMPAJIA
ATM
KOMPAJIA

**JUOZAS
ERLICKAS**
Laisvoji programa

Dalyvauja:
D. Slipkus ir
V. Mikeliūnas

Bilietai parduodami:

• Prienu kultūros centro kasoje, tel.: (8 319) 60 373, 8 685 47 557
I – V 17.00 - 18.00 val., savaitgaliais ir šventinėmis dienomis – valandą prieš renginį.

SIŪLO DARBĄ

Viešbučiui - restoranui Birštone reikalinga barmenė - padavėja su patirtimi, be žalingų įpročių. Tel. 8 687 53 756.

Žuvies perdirbimo įmonėje Ilgakiemyje, Kauno r., reikalingi gamybos darbuotojai (vyrai ir moterys). Darbas viena pamaina, slenkančiu grafiku. Teirautis telefonu: 8 615 68 786.

„Gyvenimo“ redakcijoje priimami skelbimai ir į Alytaus, Marijampolės ir Vilkauskio miestų ir rajonų laikraščius.

Alytaus Naujienos
Santaka Suvalkietis

PERKA

Nekilnojamas turtas

Perka mišką, gali būti su bendrasavininkais neatidalyta iš bendros nuosavybės. Tinka įvairūs plotai. Sutvarko dokumentus ir atsiskaito grynais. Tel. 8 644 55 355.

Perkame mišką didžiausiomis kainomis Lietuvoje. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8 605 44 445.

Įvairios prekės

Įmonė perka naudotus automobilius. Gali būti be techninės apžiūros, nevažiuojantys, išregistruoti. Siūlykite visus variantus telefonu: 8 607 67 679.

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė brangiai perka galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame. Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

ŽŪB „Žara“ superka karves, jaučius ir telyčias. Atsiskaito iš karto. Tvarko valstybės išmokas, sveria elektroninėmis svarstyklėmis, pasiima savo transportu. Tel.: (8 319) 43386, 8698 28 063, 8 685 86 121.

Įmonė tiesiogiai nuolat perka arklius. Tel.: 8 656 39 189, 8 616 14 424.

Superka gero ir lieso įmitimo galvijus (AB „Krekenavos agrofirma“ kainomis), taip pat perka arklius ir traumuotus galvijus. Tel. 8 616 43646.

Įmonė tiesiogiai perka galvijus aukščiausiomis ŽŪKB „Krekenavos mėsa“ kainomis. Tel. 8 613 79 515.

BRANGIAI
PERKA

veršelius.
Tel. (8 634) 23551.

PARDUODA

Nekilnojamas turtas

Parduoda sodybą Verbyliškių k., netoli Verknės upės, yra 0,64 ha namų valdos ir 1,40 ha žemės ūkio paskirties žemės sklypai. Tel. 8 698 56047.

Parduodama sodyba su 54 arų žemės sklypu Jiezo seniūnijoje. Kaina - 11000 eurų. Skambinti tel. 8 604 86 779.

Parduoda sodą S/B „Nemunas“ Šilėnų k., 6 a žemės, kampinis, atlikti geodeziniai matavimai, elektra, vasarinis namelis, geras privažiavi-

mas, netoli - bendro naudojimo tvenkinys. Tel. 8 688 45 936.

Kietas kuras

Pigiai parduoda malkas (skroblo, ažuolo, uosio, juodalksnio, beržo). Atveža nemokamai. Tel. 8 635 82 808.

Parduoda ažuolo, beržo pjuvenų briketus ir baltarusiškus durpių briketus. Tel. 8 677 44 884.

Parduoda DURPIŲ BRIKETUS, malkas, supjautas kaladėlėmis, rąstukais. Skubiai, nemokamai pristato jums patogiu laiku. Tel. 8 672 51 171.

PARDUODA

Įvairūs

Parduoda raudoną NISSAN X-trail 2,2 m³, 100 kW, geros būklės, T.A. iki 2020.04. Kaina - 2500 Eur. Tel. 8 614 69 245.

Gyvuliai, gyvūnai

Ūkininkas parduoda sviilintų kiaulių skerdienu. Perkant 2 puseles, visą kiaušį, kaina 2,30 Eur. Atvežame. Tel. 8 607 12 690.

Parduodu kiaušes mėsai Prienu r. Yra galimybė paskersti ir sutvarkyti mėsą. Tel. 8 699 95 354.

PIRKITE VIŠTAS! VIENOS KAINA – TIK 3 eurai

SPALIO 19 d. (penktadienį) prekiausime 10 mėnesių dedančiomis kiaušinius rudomis olandiškomis dedeklėmis vištomis (kaina 3 Eur) ir KAIŠIADORIŲ rajono paukštyno jaunomis rudomis, raibomis, juodomis, baltomis 4 - 6 mėn. dedeklėmis vištaitėmis (kaina 5 - 6 Eur), leghornų veislės vištaitėmis, pašarais:

Veiveriuose – 9.00 val., Skriaudžiuose – 9.15 val., Jiestraktyje – 9.40 val., Žemaitkiemyje – 9.55 val., Naujojoje Ūtoje – 10.10 val., Vartuose – 10.20 val., Paprūdžiuose – 10.25 val., Balbieriškyje – 10.40 val., Prienuose (prie turgaus) – 11.00 val., Klebiškyje – 11.10 val., Ingavangyje – 11.20 val., Šilavote – 11.30 val., Leskavoje – 11.45 val., Juodbūdyje – 12 val., Išlauže – 12.40 val., Pakuonyje – 12.55 val., Ašmintoje – 13.45 val., Strielčiuose – 13.55 val., Birštono vienkiemyje – 14.40 val., Nemajūnuose – 14.50 val., Vėžionyse – 15.05 val., Jiezne – 15.20 val., Kašonyse – 15.35 val., Pieštūvėnuose – 16.40 val., Užuguostyje – 16.55 val., Stakliškėse – 17.05 val. Tel. 8 612 17 831.

PASLAUGOS

Liejame pamatus, betonuojame. Montuojame gipso kartoną, glaistome, dažome, kalame dailylentes, dedame visų tipų grindis, klojame plyteles, atliekame santechnikos darbus, elektros instaliacijos darbai, klojame trinkelės, lankstome skardas. Tel. 8 600 96 399.

Šlifuojame, dedame ir lakuojame parketa, dengiame stogus, skardiname, lankstome, šiltiname ir dažome namų fasadus. Kasame pamatus, mūrijame, tinkuojame, betonuojame, montuojame tvoras, langus, duris, atliekame langų apdailą, griovimo darbus. Statome karkasinius namus. Tel. 8 620 85350.

Statome nerūdijančius apšildomus kaminus. Dedame nerūdijančio plieno įdėklus į kaminus, židinius, pirtis ir kt. Darome pajungimus. Tel. 8 685 60129.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, katilinių įrengimo. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 8 640 39 204.

GAMINŲ DURIS - ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūšiams. Tel. 8 653 93 193.

Mini ekskavatoriaus 3,3 tonos nuoma. Tranšėjų kasimas vandentiekui, elektrai, drenažui ir kiti darbai. Tel. 8 645 20 612.

Kaminų įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminų valymas. Tel. 8 645 87304.

Autovežio paslaugos

Tech. pagalba kelyje. Automobilių transportavimas, krovinių pervežimas. Tel. 8 648 10 424.

PASLAUGOS

Mobiliu gateriu pjaunu medieną iki 9 m ilgio, kreizuoju lentas kliento kieme, pjaunu ir nedidelius kiekius. Tel. 8 610 03 983.

Įvairaus tipo tekstinės medžiagos ruošimas, redagavimas ir vertimas į daugelį pasaulio kalbų. Originalių sveikinimų kūrimas, knygų užsakymas internetu. Geriausias kainos ir kokybės santykis! Tel. 8 614 91 615.

SIENŲ ŠILTINIMAS

į oro tarpus

Tel. 8 696 42 020

REIKIA PINIGŲ? Paskolos. Paskolų refinansavimas. Galimybė pasiskolinti papildomai. Pz., pasiskolinkite 100 eurų ir per 3 mėn. gražinkite 110 eurų! Vyksta AKCIJA - paskolos iki 1000 Eur laikotarpiui iki 6 mėn. išduodamos nemokamai be palūkanų. Tel. 8 601 50 935.

Žaliosios vėliavos apdovanojimai – Balbieriškio ir „Revuonos“ mokykloms

Spalio 12 d. Prienų r. savivaldybėje Žaliosiomis vėliavomis ir Aplinkosauginio švietimo fondo sertifikatais buvo apdovanotos dvi sėkmingai dirbančios švietimo įstaigos. Žaliosios vėliavos apdovanojimas – tai aukščiausias tarptautinis apdovanojimas už gamtosauginę veiklą. Tokiu apdovanojimu Prienų „Revuonos“ pagrindinės mokyklos veikla įvertinta 7 kartą, Balbieriškio pagrindinės mokyklos – 4 kartą. O žinant, kad Balbieriškio pagrindinė mokykla yra ne tik savo vėliavos nešėja, bet ir buvusios Kunigiškių pagrindinės mokyklos vėliavų saugotoja, šis skaičius yra gerokai per dešimtį.

Į apdovanojimų įteikimo renginį Savivaldybės tarybos posėdžių salėje susirinko mokyklų bendruomenių atstovai, įstaigų vadovai, gamtosauginės programos koordinatoriai. Įteikti apdovanojimus atvyko Gamtosauginių mokyklų programos nacionalinis koordinatorius Renaldas Rimavičius. Jis visiems padėjo už bendradarbiavimą ir kartu pasiektą tikslą.

Aktyviai dirbančias ir įvairiuose aplinkosauginiuose projektuose dalyvaujančias bendruomenes pasvei-

kino Prienų rajono savivaldybės vadovai.

Meras Alvydas Vaicekuskas pasidžiaugė mokyklų aktyvumu, vykdoma veikla ir įteikė padėkos raštus mokyklų gamtosauginės veiklos koordinatoriams – „Revuonos“ pagrindinės mokyklos mokytojoms **Virginijai Abramavičienei** ir **Zitai Ferevičienei** bei Balbieriškio pagrindinės mokyklos mokytojoms **Linai Guobienei** ir **Irenai Petraškienei**.

Švietimo skyriaus vedėjas Rimvydas Zailskas linkėjo mokiniam

tęsti gamtosauginę veiklą ir pabrėžė, kad gerus rezultatus lemia ir Žalioji vėliava įvertinamas tik nuolatinis sistemingas darbas.

Vicemeras Algis Marcinkevičius pabrėžė, kad nuo to, kaip elgsimės šiandien, kaip sutarsime su gamta, priklausys mūsų rytojūs ir mūsų Žemės likimas.

Apdovanojimų metu mokyklų atstovai pasidalijo mintimis apie gamtosauginę veiklą, apie nuveiktus darbus, pristatė vykdytus projektus. **Prienų r. savivaldybės informacija**

Elnių vestuvės Punios šile

(Atkelta iš 3 p.)

elnių melodijos, traškančių šakų garsas, atsirado neramumas ir baimė tamsai, kurioje girdisi daug garsų, bet mažokai matyti vaizdų. Naktinis žygis suintrigavo jo dalyvius, todėl, sugrįžus į stovyklavietę prie laužo, ilgai netilo kalbos apie naujus patyrimus miške. Elnių balsai netilo visą naktį. Rytą daugelis skundėsi, kad neišmiegojo. O ir miegoti nelabai buvo kada, tik pradėjus švisti, žygeiviai iškeliauvo į tikrą žygį, kurio tikslas buvo ne tik pamatyti elnius, bet ir sužinoti, kas yra sengirė, rezervatas, kodėl turime saugoti gamtą. Antrojo žygio metu pavyko pamatyti miškų gra-

žuolius elnius, kovojančius tarpusavyje, elnes, ieškančias jauniklių. Po ilgojo pasivaikščiojimo žygeivių laukė tikri turistiniai pusryčiai. Tik miške praleidęs daugiau laiko pradėti suprasti, kad ten gyvenimas toks pats sudėtingas kaip ir žmonių gyvenime. Miške taip pat vyksta nuolatinė kova už pripažinimą, išlikimą ir geresnį būvį. Visi išsiskirstė į savo namus, kiekvienas su naujomis mintimis ir sumanymais, su dar didesniu iškilusių klausimų sąrašu, į kuriuos teks ieškoti atsakymų. Daugeliui tai buvo pirmas bandymas susidraugauti su gamta.

Ramutė Milušauskienė
NKRP direkcijos vyr. specialistė

Diabetologų konferencijoje Berlyne

(Atkelta iš 4 p.)

kuriems pagal indikacijas šią paslaugą skyrė gydytojai endokrinologai.

Konferencijos metu specialistės iš Lietuvos turėjo galimybę susipažinti su JAV diabeto mokytojų asociacijos prezidente Donna Ryan. Aparėme Lietuvos ir JAV slaugytojų diabetologų kompetencijų aspektus, sergančiųjų diabetu savitarpio pa-

laikymo grupių veiklos naudą, bendradarbiavimo, glaudesnių kontaktų užmezgimo galimybes. Kalbėjome apie slaugytojų diabetologų darbo organizavimą bei diabeto mokymą pacientams ir jų šeimos nariams: ir besigydančioms sveikatos priežiūros įstaigose, ir dalyvaujantiems klubo veikloje.

Birutė Bartkevičiūtė
Slaugytoja diabetologė

Prevenicinė programa „Linai“

Spalio 4 d. trečius metus iš eilės Prienų rajone pradėta vykdyti prevenicinė programa „Linai“, kurioje dalyvauja 10 vaikų iš Balbieriškio, Naujosios Ūtos ir Šilavoto seniūnijų.

Planuojama organizuoti 12 užsiėmimų, kurių metu vaikai formuos asmeninius ir tarpusavyje bendravimo bei bendradarbiavimo įgūdžius, ugdytys kasdienio gyvenimo įgūdžius, turės galimybę turiningai praleisti laisvalaikį žaisdami, bendraudami tarpusavyje. Užsiėmimų metu bus skatinamas vaikų savarankiškumas, iniciatyvumas naujovėms, atsakomybė už savo veiksmus bei pagarba aplinkiniams. Prevenicinę programą „Linai“ finansuoja Prienų rajono savivaldybė.

Informaciją parengė Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos darbu su šeimomis

UM
UTENOS MĖSA

BRANGIAI PERKA GALVIJUS
8 620 33544
Moka iš karto!

UAB „TAUROLIS“
nuolat aukštomis kainomis
PERKA

Bulius, telyčias, karves.
Atsiskaitome iš karto.
Vežame į Lenkiją.
Tel. 8 687 73 691

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS, APLINKOSAUGA (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIA-LINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, SPORTAS, KULTŪRA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (60014, dale@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodiene, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuteriniai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.

Ofsetinė spauda. Apimtis - 2 spaudos lankai.

Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais - 2100 egz., šeštadieniais - 2600 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Internete skaitykite: www.gyvenimas.info, www.facebook.com/laikrastiogyvenimas

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (8 ~ 315) 73786.

ALYTAUS SPAUSTUVĖ